

KOMISJA WSPÓLNOT EUROPEJSKICH

Bruksela, dnia 1.2.2008
KOM(2008) 46 wersja ostateczna

**KOMUNIKAT KOMISJI DO RADY, PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO,
EUROPEJSKIEGO KOMITETU EKONOMICZNO-SPOŁECZNEGO I KOMITETU
REGIONÓW**

Wprowadzenie wspólnego systemu informacji o środowisku(SEIS)

{SEK(2008) 111}
{SEK(2008) 112}

**KOMUNIKAT KOMISJI DO RADY, PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO,
EUROPEJSKIEGO KOMITETU EKONOMICZNO-SPOŁECZNEGO I KOMITETU
REGIONÓW**

Wprowadzenie wspólnego systemu informacji o środowisku(SEIS)

(Tekst mający znaczenie dla EOG)

1. WPROWADZENIE

W niniejszym komunikacie przedstawiono podejście zmierzające do unowocześnienia i uproszczenia zbierania, wymiany oraz wykorzystywania danych i informacji niezbędnych do opracowywania i realizacji polityki w zakresie ochrony środowiska. Zgodnie z tym podejściem aktualne systemy sprawozdawczości, które mają przeważnie scentralizowany charakter, stopniowo zastępuje się systemami opartymi na dostępie, wymianie i interoperacyjności. Ogólny cel polega na utrzymaniu i poprawie jakości i dostępności informacji niezbędnych z punktu widzenia polityki ochrony środowiska, co jest zgodne z zasadą wprowadzania lepszych uregulowań prawnych, a jednocześnie ogranicza do minimum związane z tym obciążenia administracyjne.

Przed wszystkim opracowano zbiór zasad, na podstawie których należy w przyszłości zorganizować zbieranie, wymianę oraz wykorzystywanie danych i informacji dotyczących środowiska naturalnego. Zasadniczy etap realizacji omawianego podejścia będzie polegać na unowocześnieniu metod udostępniania informacji niezbędnych do opracowywania różnych elementów prawodawstwa dotyczącego środowiska. Umożliwi to instrument prawny, który zostanie przedstawiony w 2008 r. i który będzie prawdopodobnie polegać na przeglądzie obecnie obowiązującej dyrektywy 91/692/WE w sprawie normalizacji sprawozdań.

Taki przegląd będzie również stanowił dogodną okazję do uchylecia określonej liczby przestarzałych wymogów w zakresie sprawozdawczości, a także spowoduje dalsze uproszczenie i unowocześnienie zgodnie z następującymi założeniami:

- pomoże w dalszej optymalizacji wymogów dotyczących informacji w poszczególnych działach tematycznych prawodawstwa dotyczącego środowiska poprzez zapewnienie spójności i aktualnych ram ogólnych;
- prawdopodobnie zainicjuje analogiczne zmiany w konwencjach międzynarodowych, które zgodnie z szacunkami odpowiadają za około 70 % wymogów w zakresie sprawozdawczości dotyczącej środowiska, które obowiązują państwa członkowskie UE;
- wesprze ulepszenia w metodach organizacji zbierania i wymiany danych w państwach członkowskich.

Niniejszy komunikat opisuje również inne środki dodatkowe, których podjęcie na szczeblu unijnym, krajowym i lokalnym będzie konieczne dla wprowadzenia zasad przedstawionych poniżej.

2. PODSTAWOWE ZASADY WSPÓLNEGO SYSTEMU INFORMACJI O ŚRODOWISKU

Wspólny system informacji o środowisku (SEIS) ma się opierać na następujących zasadach:

- informacjami należy zarządzać możliwie jak najbliżej ich źródła;
- informacje należy zbierać jeden raz i udostępniać je innym podmiotom w rozmaitych celach;
- informacje powinny być łatwo dostępne dla organów publicznych i powinny umożliwiać tym organom sprawne wypełnianie zobowiązań prawnych w zakresie sprawozdawczości;
- informacje powinny być łatwo dostępne dla użytkowników końcowych, przede wszystkim dla organów publicznych na wszystkich szczeblach – od lokalnego do unijnego – tak aby umożliwiać im szybką ocenę stanu środowiska i skuteczności prowadzonej przez nie polityki, jak również opracowanie nowych działań politycznych;
- informacje powinny być również dostępne, aby umożliwić użytkownikom końcowym – zarówno organom publicznym, jak i obywatelom – dokonywanie porównań w odpowiedniej skali geograficznej (np. państw, miast, obszarów zlewisk) oraz znaczący udział w opracowywaniu i realizacji polityki ochrony środowiska;
- informacje powinny być w pełni dostępne publicznie (po należyтым uwzględnieniu właściwego poziomu agregacji oraz z zastrzeżeniem odpowiednich względów dotyczących poufności) na szczeblu krajowym w stosownych językach narodowych; oraz
- wymianę i przetwarzanie informacji należy wesprzeć za pomocą wspólnego, wolnego i otwartego oprogramowania.

Powyższe zasady są wynikiem szeregu badań i specjalistycznych analiz prowadzonych przez wiele lat; mają one zapewnić możliwie najbardziej wydajną organizację informacji o środowisku, a zwłaszcza zagwarantować, że inwestycje dokonywane obecnie w dziedzinie monitorowania i innych procesów zbierania informacji pozwolą uzyskać jak największe korzyści pod względem wykorzystania otrzymanych danych. Zasady te uwzględniają fakt, że pomimo zbierania ogromnej ilości danych przez organy publiczne w całej UE (na szczeblu lokalnym, regionalnym, krajowym lub unijnym), dane te nie zawsze wykorzystuje się skutecznie, co wynika z powszechnego braku wiedzy o istnieniu takich danych bądź z szeregu utrudnień o charakterze prawnym, finansowym technicznym i proceduralnym.

3. DLACZEGO SEIS JEST POTRZEBNY?

Szósty program działań w zakresie środowiska naturalnego (6EAP) potwierdził, że wiarygodne informacje o stanie środowiska i podstawowych tendencjach, oddziaływaniach i przyczynach zmian zachodzących w środowisku są niezbędne dla opracowywania skutecznej polityki i jej realizacji oraz dla ogólnego wzmocnienia roli obywateli. Jako że środowisko naturalne stanowi dobro powszechne należące do wszystkich, równie niezbędne jest rozpowszechnianie i udostępnianie tych informacji.

W Europie istnieje długa tradycja udostępniania informacji o środowisku. Systemy informacji o środowisku stosuje się z powodzeniem jako podstawę sprawozdawczości państw

członkowskich w sprawie wprowadzania prawodawstwa wspólnotowego w zakresie ochrony środowiska, a od niedawna jako wsparcie dla szeregu realizowanych przez UE i państwa członkowskie procesów opracowywania i stosowania wskaźników wynikających z celów politycznych. Obecnie stoją jednak przed nami nowe wyzwania związane z priorytetami programu 6EAP – przede wszystkim dostosowanie do zmian klimatycznych, powstrzymanie utraty różnorodności biologicznej i zarządzanie zasobami naturalnymi – co będzie wymagało od nas jeszcze skuteczniejszego wykorzystywania istniejących informacji. Niedawne doświadczenia związane z pożarami lasów, powodzią i suszami świadczą o potrzebie szybkiego i łatwego udostępniania dokładnych informacji o środowisku.

Wraz z nowymi wyzwaniami pojawiają się także nowe możliwości. W szczególności technika pozwala obecnie dostarczać dane w czasie rzeczywistym, co umożliwia natychmiastowe podejmowanie decyzji, a w niektórych przypadkach, ratowanie ludzkiego życia. Po spełnieniu pewnych wymogów technicznych (związanych na przykład z harmonizacją formatów i interoperacyjności systemów danych) dane można w coraz większym stopniu łączyć w celu dokonywania zintegrowanych analiz, od których zależą prawidłowe działania polityczne.

4. SIEĆ OZONOWA: PRZYKŁAD MOŻLIWYCH DZIAŁAŃ

W 2006 r. 22 państwa systematycznie podawały wartości stężenia ozonu w czasie prawie rzeczywistym Europejskiej Agencji Środowiska (EEA), a pięć innych państw zaangażowało się w ten projekt, rozpoczynając procedurę uruchomienia systemu. Wstępny wynik projektu dotyczącego sieci ozonowej otrzymano w lipcu 2006 r., kiedy na stronie internetowej EEA opublikowano wersję pilotażową. Do końca lata stopniowo zwiększano ilość przekazywanych danych, a około 700 stacji pomiarowych w całej Europie dostarczało w czasie prawie rzeczywistym dane na stronę internetową przedstawiającą odnotowywane poziomy ozonu.

Wspomniana strona internetowa zapewnia podmiotom dostarczającym dane, specjalistom od jakości powietrza, a także obywatelom UE ogólny ogólny ogląd sytuacji na szczeblu europejskim, a także umożliwia im obserwację zmian jakości powietrza w danym regionie i informuje użytkowników o stronach internetowych zawierających informacje na temat jakości lokalnego powietrza poprzez odsyłanie do krajowych i regionalnych stron poświęconych poziomom stężenia ozonu. Ułatwia to także porównywanie jakości powietrza między państwami i regionami.

Strona internetowa EEA przedstawia opinii publicznej w czasie prawie rzeczywistym zmierzone poziomy ozonu w formie mapy i zawiera ogólne informacje dotyczące szeroko pojętych skutków dla jakości powietrza. Informacje podawane na stronie internetowej EEA pochodzą w wielu przypadkach zaledwie sprzed dwóch godzin. Jeżeli ten system objąłby całe terytorium UE, można by go wykorzystać do przedstawiania informacji związanych ze sprawozdaniami dla Komisji dotyczącymi stężeń ozonu w okresie letnim. EEA planuje rozszerzenie sieci ozonowej na inne zanieczyszczenia, ale prawidłowe funkcjonowanie systemu wymaga udziału wszystkich państw członkowskich. Kompletny system mógłby zatem dostarczać obywatelom informacje, naukowcom potrzebne im dane, Europejskiej Agencji Środowiska informacje o stanie środowiska, a Komisji informacje na temat przestrzegania przepisów.

Sieć ozonowa stanowi aktualny i rzeczywisty przykład świadczenia takiego rodzaju usług, jakie umożliwi otwarty wspólny system informacji o środowisku, i jest tym samym potwierdzeniem słuszności koncepcji systemu SEIS. Jednak sieć ozonowa dotyczy tylko

jednego rodzaju zanieczyszczeń. Tego typu podejście należy rozszerzyć na o wiele większy zakres informacji związanych ze środowiskiem, tak aby stworzyć podstawę dla zintegrowanych analiz niezbędnych do sprostania wyzwaniom XXI wieku.

5. JAKIE KORZYŚCI PRZYNIESIE SYSTEM SEIS?

5.1. Uproszczenie i efektywność

O ile korzyści wynikające z politycznego zaangażowania na rzecz przedstawionych powyżej zasad wykraczają poza samo uproszczenie, stanowią one koncepcyjne ramy konieczne do uproszczenia aktualnych obowiązków w zakresie sprawozdawczości i monitorowania.

Jak wspomniano we wstępie, podstawowym etapem realizacji podejścia związanego z systemem SEIS będzie unowocześnienie przepisów prawnych dotyczących metod udostępniania informacji niezbędnych do opracowywania wspólnotowego prawodawstwa dotyczącego środowiska. Odejście od sprawozdawczości w formie papierowej sprawi, że procedura udostępniania informacji będzie prostsza, bardziej elastyczna i efektywniejsza.

Jak również wspomniano we wstępie, jeżeli z takim wnioskiem będzie się wiązać polityczne zaangażowanie na rzecz zasad systemu SEIS, pozwoli on uzyskać także dalsze korzyści związane z uproszczeniem w odniesieniu do: (i) treści wymogów dotyczących informacji w poszczególnych działach tematycznych prawodawstwa dotyczącego środowiska, (ii) treści sprawozdań i procedury sprawozdawczości na szczeblu międzynarodowym oraz (iii) wydajniejszej organizacji zbierania danych w państwach członkowskich.

Dzięki wydajniejszemu wykorzystywaniu dostępnych danych system SEIS umożliwi optymalizację i ustalenie priorytetów odnośnie do wymogów dotyczących informacji, które są obecnie zawarte w poszczególnych działach tematycznych prawodawstwa dotyczącego środowiska. Może to spowodować efekt domina w kontekście konwencji międzynarodowych, które odpowiadają za dużą część obciążenia związanego ze sprawozdawczością ponoszonego obecnie przez administracje krajowe, przy czym wiele z tych konwencji ma zasięg geograficzny zbliżony do obszaru UE. Ponadto analiza kosztów wykazuje, że poprawa efektywności działań w zakresie zbierania danych w państwach członkowskich może pozwolić na uzyskanie znacznych oszczędności. Większa harmonizacja i ustalenie priorytetów w odniesieniu do monitorowania zorganizowanego na szczeblu krajowym i regionalnym mogą szczególnie skutecznie poprawić opłacalność aktualnych inwestycji.

5.2. Lepsze uregulowania prawne, lepsze działania polityczne

Wprowadzenie uproszczenia stanowi zasadniczą część planu dotyczącego lepszych uregulowań prawnych, lecz jednocześnie należy podkreślić, że lepsze uregulowania prawne – oraz, ogólnie rzecz biorąc, lepsze działania polityczne – zależą od wysokiej jakości istotnych i aktualnych informacji. Niewątpliwie ograniczenia obciążenia administracyjnego należy planować w sposób, który rzeczywiście spowoduje poprawę, a nie pogorszenie jakości działań politycznych i uregulowań prawnych.

Polityczne zaangażowanie na rzecz przedstawionych powyżej zasad pomoże w osiągnięciu tego celu poprzez umożliwienie skutecznego wykorzystywania dostępnych danych. Biorąc pod uwagę, że dane i informacje dotyczące środowiska naturalnego mogą być wykorzystywane przez bardzo wiele podmiotów w wielorakich celach, poprawa mechanizmów gromadzenia, wymiany i wykorzystywania danych powinna znacznie

zwiększyć wykorzystanie danych związanych ze środowiskiem, a zarazem znacząco zmniejszyć koszt dla użytkowników. Poprawi to skuteczność polityki ochrony środowiska we wszystkich dziedzinach objętych planem działań, na przykład w odniesieniu do zmian klimatycznych, ochrony różnorodności biologicznej, zarządzania zasobami wodnymi, zapobiegania klęskom ekologicznym np. powodziom i pożarom lasów oraz postępowania w przypadku takich klęsk.

5.3. Wzmocnienie roli obywateli

Oprócz korzyści związanych z uproszczeniem procedur administracyjnych i lepszymi uregulowaniami prawnymi, zaangażowanie na rzecz przedstawionych powyżej zasad pomoże również wzmocnić rolę obywateli UE poprzez udostępnianie im odpowiednich i aktualnych informacji, umożliwianie im podejmowania świadomych decyzji dotyczących środowiska, w tym podejmowanie właściwych działań w przypadku sytuacji kryzysowych, a także wpływania na politykę publiczną. Dostarczanie przydatnych informacji potrzebnych obywatelom – i to w ich własnych językach – pomoże również w ponownym zaangażowaniu obywateli w projekt dotyczący wspólnej Europy.

6. ILE BĘDZIE KOSZTOWAĆ SYSTEM SEIS?

Przy szacowaniu kosztów wdrażania zasad systemu SEIS należy wziąć pod uwagę, że prowadzi się już wiele istotnych działań, a główne wyzwanie – oraz konieczność bardziej formalnego zaangażowania politycznego na rzecz tych zasad – polega na bardziej skutecznej koordynacji tych działań. Niektóre z najważniejszych działań prowadzonych na szczeblu unijnym i krajowym przedstawiono w pkt 7.

Prawdopodobnie jednak konieczne będą pewne dalsze inwestycje w celu pełnego wdrożenia zasad systemu SEIS przedstawionych w pkt 2. Można je podzielić na następujące kategorie.

- Należy zwiększyć działania polityczne i administracyjne dotyczące wysiłków podejmowanych na rzecz wdrożenia dyrektywy w sprawie INSPIRE, jak również zapewnić im odpowiednie środki, zarówno na szczeblu unijnym, jak i krajowym.
- Instytucje rządowe i inne instytucje, zaangażowane w zbieranie i przetwarzanie danych dotyczących środowiska, będą musiały zweryfikować, a w niektórych przypadkach zmienić, swoje modele organizacyjne i biznesowe tak, aby istniejące systemy stały się interoperacyjne i aby połączyć je ze zintegrowanym „systemem systemów”.
- Instytucje i organy UE nadal powinny prowadzić lub wzmocnić działania związane z aktualizacją i optymalizacją wymogów prawnych, dbając zarazem, aby istniejące systemy sprawozdawczości, z których większość ma scentralizowany charakter, projektowano lub dostosowano tak, aby były kompatybilne z w coraz większym stopniu interoperacyjną siecią rozproszoną.
- Konieczne będą dalsze inwestycje w celu uzyskania nowych danych, których obecnie się nie zbiera, ale które uznaje się za niezbędne dla wsparcia działań politycznych, bądź w celu harmonizacji systemów monitorowania i systemów danych, aczkolwiek tego rodzaju inwestycje zostaną zrównoważone lepszym ustaleniem priorytetów w odniesieniu do wymogów dotyczących danych oraz uchYLENIEM przestarzałych obowiązków.

7. AKTUALNE DZIAŁANIA NA RZECZ STWORZENIA SYSTEMU SEIS

Na szczecelu unijnym, przy udziale państw członkowskich, podjęto różne inicjatywy wspierające wdrożenie zasad systemu SEIS w celu sprostania powyższym wyzwaniom i wykorzystania możliwości oferowanych przez rozwój technologii informatycznych. Inicjatywy te obejmują następujące działania.

- W ostatnich latach Komisja Europejska zaproponowała szereg środków zmierzających do znacznej optymalizacji wymogów prawnych w zakresie sprawozdawczości lub pracuje nad takimi środkami. Zaproponowane do tej pory środki obejmują strategię tematyczną dotyczącą zanieczyszczenia powietrza (CAFE). Ponadto przegląd dyrektywy IPPC (96/61/WE) dotyczy między innymi spójności jej przepisów (w tym wymogów w zakresie sprawozdawczości) z przepisami dyrektyw w sprawie dużych obiektów energetycznego spalania oraz spalania odpadów. Niedawno rozpoczęto również projekt zmierzający do określenia wzajemnych powiązań między wymogami w zakresie monitorowania i sprawozdawczości w różnych elementach prawodawstwa z dziedziny zanieczyszczenia powietrza i zmian klimatycznych; projekt ma też na celu opracowanie konkretnych propozycji służących optymalizacji.
- Zmiany zachodzące w poszczególnych działach tematycznych prawodawstwa dotyczącego środowiska naturalnego w coraz większym stopniu uwzględniają konieczność przyjęcia bardziej nowoczesnego podejścia do produkcji, wymiany i wykorzystywania danych i informacji. Przykładem jest tutaj system informacyjny na temat wody dla Europy (WISE), który początkowo zaprojektowano jako narzędzie sprawozdawcze w kontekście ramowej dyrektywy wodnej, a obecnie rozszerza się w celu uwzględnienia w nim do 2010 r. danych sprawozdawczych związanych z szeregiem obowiązujących i planowanych dyrektyw dotyczących wody, jak również odpowiednich danych statystycznych na temat wody.
- Dyrektywa 2007/2/WE ustanawiająca infrastrukturę informacji przestrzennej we Wspólnocie Europejskiej (INSPIRE). Dyrektywa, którą przyjęto w marcu 2007 r., zawiera przepisy zmierzające do poprawy dostępności i interoperacyjności danych przestrzennych. Infrastruktura INSPIRE opiera się na podobnych zasadach jak system SEIS, a pomyślnie wdrożenie tej dyrektywy będzie znaczącym krokiem w kierunku likwidacji istniejących braków efektywności związanych z wykorzystywaniem i użytecznością danych przestrzennych gromadzonych przez organy publiczne. Należy jednak pamiętać, że infrastruktura INSPIRE nie będzie bezpośrednio dotyczyć danych o charakterze nieprzestrzennym i nieliczbowym, że sama w sobie nie zagwarantuje lepszej organizacji w państwach członkowskich i nie spowoduje bezpośrednio poprawy jakości i porównywalności danych.
- Dyrektywa 2003/4/WE w sprawie publicznego dostępu do informacji dotyczących środowiska (dyrektywa z Aarhus) daje obywatelom prawo do informacji dotyczących środowiska znajdujących się w posiadaniu organów publicznych lub przez nie opracowywanych, w tym informacji na temat stanu środowiska, ale również na temat działań politycznych lub podjętych środków bądź stanu ludzkiego zdrowia i bezpieczeństwa, jeżeli stan środowiska może mieć na nie wpływ. Wnioskodawcy są uprawnieni do otrzymania tych informacji w ciągu miesiąca od złożenia wniosku i bez konieczności podawania, w jakim celu ich potrzebują. Ponadto organy publiczne są zobowiązane do czynnego rozpowszechniania posiadanych informacji dotyczących środowiska.

- Inicjatywa dotycząca globalnego monitoringu środowiska i bezpieczeństwa (GMES) ma na celu świadczenie usług w zakresie informacji operacyjnych w oparciu o dane z monitorowania Ziemi uzyskane z satelit i obserwacji *in situ* na wodzie, w powietrzu i na lądzie. Usługi te będą w szczególności odpowiadać na potrzeby decydentów na wszystkich szczeblach – od unijnego do lokalnego. GMES początkowo koncentruje się na rozwinięciu trzech usług objętych „szybką ścieżką” - reagowanie na lądzie, na morzu i w sytuacjach kryzysowych - i od niedawna prowadzi przygotowania do wprowadzenia czwartej usługi związanej z atmosferą. Usługi objęte tą „szybką ścieżką” stwarzają dobrą okazję do konsolidacji i ulepszenia istniejących systemów monitorowania w Europie - pomagają one określić i zlikwidować braki w aktualnie dostępnych danych i informacjach oraz zapewnić ich zrównoważone i funkcjonalne dostarczanie.
- Zarówno Wspólnota, jak i państwa członkowskie są pełnymi członkami Grupy ds. Obserwacji Ziemi, której celem jest utworzenie globalnej sieci systemów obserwacji Ziemi (GEOSS), i w związku z tym są zaangażowane w realizację zasad GEO związanych z interoperacyjnością i udostępnianiem danych. Początkowe działania w tej dziedzinie dotyczyły poprawy dostępu do danych i ich wymiany, wspierania rozwoju interoperacyjności między systemami poprzez normy międzynarodowe i inne uzgodnienia dotyczące interoperacyjności, rozwoju mechanizmów służących wymianie i wykorzystywaniu danych i informacji oraz opracowania szczegółowych specyfikacji i praktycznych testów infrastruktury oraz komponentów interfejsu dla użytkowników.
- W ramach polityki morskiej UE zostanie ustanowiona europejska sieć informacji i obserwacji środowiska morskiego. Jej celem będzie stworzenie wspólnego systemu dla naukowców i usługodawców, zawierającego wysokiej jakości dane na temat środowiska morskiego – dane geologiczne, fizyczne, chemiczne i biologiczne – jak również dane na temat działalności człowieka, która ma wpływ na morza europejskie.
- Różne badania naukowe i działania niezwiązane z takimi badaniami, finansowane przez Wspólnotę, koncentrują się na rozproszonych otwartych systemach zarządzania środowiskiem. Obejmuje to badawcze programy ramowe, eTEN, eContent, a od niedawna program ICT na rzecz wspierania działań politycznych w ramach CIP. Ponadto w kontekście programu IDABC Komisja opracowała w 2004 r., w ścisłej współpracy z państwami członkowskimi, „Europejskie ramy interoperacyjności”. Dokument ten zawiera zbiór zaleceń i wytycznych dotyczących organizacyjnych, semantycznych i technicznych aspektów interoperacyjności ogólnoeuropejskich usług eGovernment (PEGS), tak aby administracje publiczne, przedsiębiorstwa i obywatele mogli współdziałać ponad granicami i między sektorami. W 2008 r. planuje się przyjęcie komunikatu Komisji przedstawiającego zweryfikowaną wersję dokumentu.
- Europejska Agencja Środowiska odgrywa oczywiście kluczową rolę w zbieraniu i udostępnianiu informacji o środowisku, przy wykorzystaniu podlegającej jej Europejskiej Sieci Informacji i Obserwacji Środowiska (EIONET). EIONET to sieć skupiająca około 900 specjalistów z ponad 300 krajowych agencji ds. środowiska i innych podmiotów zajmujących się informacjami o środowisku w 37 europejskich państwach, jak również obejmująca pięć Europejskich Centrów Tematycznych (ETC) zajmujących się szczegółowymi działaniami środowiska. EIONET również korzysta z infrastruktury służącej do wspomagania i ulepszania przepływu danych i informacji (Reportnet), która obejmuje różne usługi sieciowe i umożliwia podział odpowiedzialności. Początkowo Reportnet wykorzystywano głównie do przesyłania do EEA danych dotyczących środowiska, lecz

obecnie zawiera ona również pewne informacje przeznaczone dla Komisji dotyczące sprawozdawczości w zakresie środowiska.

Oprócz powyższych inicjatyw europejskich istnieją różne inicjatywy na szczeblu krajowym, regionalnym i lokalnym, które także pomagają w realizacji projektu związanego z systemem SEIS. Wśród nich wymienić można następujące działania:

- niemiecki portal informacji o środowisku (PortalU) obejmujący kilkaset tysięcy stron internetowych i bazy danych instytucji publicznych na szczeblu federalnym i na poziomie krajów związkowych;
- irlandzkie narzędzie sprawozdawcze w ramach projektu dotyczącego oceny podziału ryzyka Północ-Południe (*North-South Share Risk Assessment Reporting Tool*), obejmujące interaktywną mapę i system baz danych, z których mogą korzystać zarówno obywatele, jak i specjaliści;
- włoski system informacji o środowisku i monitorowania (EIMS) tworzony przez Agencję ds. Ochrony Środowiska i Usług Technicznych oraz systemy regionalnych agencji ds. środowiska;
- holenderski portal RIVM dla specjalistów ds. środowiska, uruchomiony we wrześniu 2007 r.;
- przeprowadzony niedawno w Niderlandach przegląd, zlecony wspólnie przez różne organy rządowe, dotyczący obowiązków w zakresie monitorowania i sprawozdawczości oraz działań dotyczących środowiska, przyrody i wody w Niderlandach w kontekście przepisów międzynarodowych, unijnych, krajowych i regionalnych;
- Austria zmierza do wprowadzenia w 100 % sprawozdawczości elektronicznej i zdołała już przekazać wszystkie dane wymagane przez EEA w ramach rocznego „przepływu danych priorytetowych”;
- projekt dotyczący e-sprawozdawczości Urzędu Statystycznego w Republice Słowenii, w ramach którego niebawem przeprowadzone zostaną testy oprogramowania;
- brytyjska strategia na rzecz monitorowania i oceny środowiska morskiego, przyjęta w maju 2006 r. przez Komitet ds. Oceny Polityki Morskiej Zjednoczonego Królestwa (*UK Marine Assessment Policy Committee*), którego celem jest kształtowanie możliwości tego państwa w zakresie zapewniania i odpowiedniego wykorzystywania materiałów niezbędnych dla zagwarantowania zrównoważonego rozwoju w czystym, zdrowym, bezpiecznym, produktywnym i różnicowanym biologicznie ekosystemie morskim.

8. JAKIE DZIAŁANIA SĄ POTRZEBNE DO WPROWADZENIA SYSTEMU SEIS?

Polityczne zaangażowanie na rzecz zasad przedstawionych w niniejszym komunikacie jest pierwszym krokiem w kierunku wdrożenia systemu SEIS, ponieważ będzie on stanowić wyraźny sygnał dla wielu podmiotów rządowych i pozarządowych, których działania należy

skupić w ramach zintegrowanego projektu służącego wielu różnym celom. Pomoże to również uniknąć ryzyka, że prowadzone działania nadal będą rozproszone i przez to mniej skuteczne, niż to jest możliwe, w kontekście sprostania wyzwaniom opisanym w niniejszym komunikacie. Należy uzupełnić to konkretnymi działaniami w państwach członkowskich, aby zagwarantować odpowiednią koordynację krajowych działań związanych z informacjami.

Działania prowadzone obecnie na szczeblu unijnym, krajowym i regionalnym, w tym działania opisane w pkt 5, należy wzmocnić i skoordynować zgodnie z systemem SEIS. Komisja nada priorytetowe znaczenie wdrożeniu **dyrektywy w sprawie INSPIRE** oraz dalszemu rozwojowi **inicjatywy GMES** jako podstawie dla ulepszenia wymiany danych i informacji związanych ze środowiskiem w Europie oraz świadczenia usług dla decydentów i obywateli. Skuteczność obu powyższych działań w rozwiązywaniu problemów, którym mają z założenia zaradzić, będzie starannie monitorowana, podobnie jak ewentualna konieczność opracowania inicjatyw uzupełniających. W ten sposób można zagwarantować, że SEIS, INSPIRE oraz GMES będą się wzajemnie wspierać.

Jak wspomniano wyżej, podstawowym etapem wdrożenia systemu SEIS, zwłaszcza w kontekście uzyskania oczekiwanych korzyści związanych z uproszczeniem, będzie unowocześnienie przepisów prawnych dotyczących metod udostępniania informacji wymaganych na mocy prawodawstwa dotyczącego środowiska. Oczekuje się, że nastąpi to dzięki przeglądowi **dyrektywy 91/692/WE w sprawie normalizacji sprawozdań**, którą należy zaktualizować i dostosować do zasad systemu SEIS. W tym celu Komisja zamierza w 2008 r. przedstawić odpowiedni wniosek legislacyjny obejmujący uchYLENIE przestarzałych przepisów w obowiązującej dyrektywie w sprawie normalizacji sprawozdań. Pomimo że obowiązująca dyrektywa w sprawie normalizacji sprawozdań ma zastosowanie tylko do stosunkowo niewielkiej części obowiązków w zakresie sprawozdawczości na mocy prawodawstwa dotyczącego środowiska, przewidywane przepisy w zmienionej dyrektywie, zmierzające do unowocześnienia metod udostępniania informacji, mogłyby zasadniczo uwzględnić wszystkie z ponad 100 obowiązujących obowiązków w zakresie sprawozdawczości dotyczącej środowiska. Nowa dyrektywa przedstawi ponadto zasady i cele systemu SEIS jako zobowiązania prawne. Komisja wprowadzi również dalsze zmiany w prawodawstwie dotyczącym środowiska, aby zagwarantować, że zasady SEIS są systematycznie uwzględniane w obowiązujących przepisach dotyczących sprawozdawczości i monitorowania we wszystkich możliwych przypadkach.

Komisja będzie kontynuować działania na rzecz optymalizacji treści wymogów dotyczących informacji w poszczególnych działach tematycznych prawodawstwa dotyczącego środowiska. Konieczne będą dalsze analizy, oparte o prowadzone aktualnie prace w ramach tematycznych działań politycznych z zakresu środowiska i GMES, tak aby jasno przedstawić wymogi dotyczące danych i informacji oraz opracować niezbędne instrumenty prawne i/lub finansowe. Ponadto Komisja wykorzysta swój udział w odpowiednich forach międzynarodowych w celu przeforsowania podobnych działań w kontekście obowiązków międzynarodowych. Państwa członkowskie powinny z kolei wspierać Komisję w forsowaniu optymalizacji na forach międzynarodowych i podejmować dalsze kroki na rzecz optymalizacji i uproszczenia procedur zbierania danych na szczeblu krajowym i regionalnym.

Europejska Agencja Środowiska (EEA) ma do odegrania kluczową rolę we wdrażaniu systemu SEIS i jest jednym z głównych rzeczników wielu zasad opisanych w niniejszym komunikacie. Jako że EEA nadal wypełnia swoje zadania polegające na udostępnianiu aktualnych i wiarygodnych informacji o środowisku, zasadniczą kwestią będzie usytuowanie systemu SEIS w centrum jej strategii. Narzędzie Reportnet powinno zostać w pełni przyjęte

przez państwa należące do EEA oraz stopniowo dostosowane do powstającego rozproszonego systemu europejskiego.

Aby zapewnić odpowiednie finansowanie niezbędnej infrastruktury, przyznane zostanie **wspólnotowe wsparcie finansowe** za pośrednictwem ramowych programów badań, LIFE+, programu ramowego na rzecz konkurencyjności i innowacji (CIP) oraz funduszy strukturalnych. Jako że nie wszystkie z powyższych programów stworzono z myślą o utrzymywaniu infrastruktur operacyjnych, powodzenie systemu SEIS będzie również zależeć od odpowiednich środków przydzielanych z budżetów krajowych i regionalnych na rzecz koniecznych działań i celów przedstawionych powyżej.

Znaczącą poprawę w zakresie dostępności informacji oraz opłacalności inwestycji koniecznych do ich dostarczania osiągnie się jedynie, jeżeli nastąpi dalsza harmonizacja istniejących systemów monitorowania oraz międzydyscyplinarna koordynacja ich planowania oraz wdrażania w państwach członkowskich. Przykłady konieczności międzydyscyplinarnej koordynacji obejmują monitorowanie *in situ* wody pitnej, gleby, użytkowania terenów i różnorodności biologicznej w ujęciu ekosystemowym, jak również znaczenie monitorowania *in situ* dla potwierdzania danych z obserwacji przestrzennych. Mając to na uwadze, Komisja w ciągu trzech lat opublikuje sprawozdanie określające, które środki są najbardziej konieczne i w razie potrzeby przedstawi odpowiednie wnioski legislacyjne.

Aczkolwiek niniejszy komunikat dotyczy przede wszystkim rozwoju systemu SEIS w UE, powyższe zasady będą także propagowane w kontekście stosunków z krajami trzecimi, zwłaszcza krajami kandydującymi i sąsiadującymi. Zostaną podjęte działania gwarantujące, że system SEIS będzie otwarty dla tych krajów.

W 2008 r. służby Komisji opracują przy współpracy państw członkowskich oraz EEA szczegółowy plan wdrożenia w celu realizacji celów określonych w niniejszym komunikacie. Plan wdrożenia będzie zawierał przede wszystkim kolejne szczegółowe aspekty wprowadzenia systemu SEIS, uwzględniając w pełni powiązane z tym koszty i korzyści. Oprócz bardziej technicznych kwestii, obejmie to zagadnienia dotyczące aspektów prawnych, finansowych, organizacyjnych, proceduralnych i związanych z modelami biznesowymi, zwłaszcza jeśli uwzględnienie tych kwestii nie jest obecnie zadowalające.